

Una. Reč una dolazi iz latinskog jezika i prevodi se kao jedina. Jedina Una. Raj na Zemlji. Gde se nalazi Raj na Zemlji? Još neko vreme će se nalaziti u okolini Dvora na Uni, u Baniji, u Sisačko-moslovačkoj županiji, u Republici Hrvatskoj. Zašto još neko vreme? Jednostavno. Rajske ptice ne vole radioaktivnost.

U Dvoru na Uni, sa strane Republike Hrvatske i u Novom Gradu, sa strane Bosne i Hercegovine, već 15-ak godina ljudi se boje da će se nad njihovim rajem nadviti žuti oblak radioaktivnosti. Zapravo toga se boje svi oni koji žive u slivu reke Une, koja je zaštićena zakonom, koji žive na području „Nacionalnog Parka Una“ ili jednostavno svi ljudi koji cene i vole čistu vodu, čist vazduh i nešto što je lepo. Svi osim vlasti Republike Hrvatske, koja je donela odluku da se baš na ovom mestu započne izgradnja odlagališta/skladišta nuklearnog - radioaktivnog otpada iz elektrane „Krško“.

Po rečima Milene Blažević, meštanke Dvora, ljudi koji žive na tom području su se jasno i glasno, više puta do sada, usprotivili takvoj odluci vlasti iz Zagreba, opravdano zabrinuti za sopstveno zdravlje, kao i zdravlje svoje dece i dece svoje dece. Oni kažu: NEĆEMO OTROVE! Da li ih iko sluša? Da li iko sluša građane koji tu treba da nastave da žive? Da rade? Da piju tu vodu? Da dišu taj vazduh?

Neko ko je izabran od strane ljudi, da govori u ime ljudi koji žive na tom području je i Snježana Railić, načelnica opštine Novi Grad, BiH. Ona kaže: „Svi imamo jednak stav, a to je da ovakvo deponovanje, odlaganje i skladištenje ovakve vrste otpada NE SME da se desi na samoj granici između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U neposrednom okruženju lokaliteta buduće deponije radioaktivnog otpada, računajući opštine sa obe strane granice, živi oko 220.000 ljudi“.

Danijel Pavić iz Ekološke kulturne scene iz Hrvatske Kostajnice kaže: „Sama lokacija koja je određena za deponiju, nalazi se u vojnoj bazi Čerkezovac, koja je nedostupna za civile i civilnu kontrolu i nadzor. Ljudi ne znaju kako taj objekat izgleda, da li je pod zemljom, da li je nad zemljom, šta se tamo dešava. Veliki je upitnik i velika enigma za obične ljude cela ta priča oko odlagališta.“

Gospođa Railić dodaje da je Agencija za nuklearnu bezbednost i radioaktivni otpad Bosne i Hercegovine trazila pristup lokaciji Čerkezovac radi vršenja merenja ali da ljudima iz agencije pristup nije odobren. Zašto?

Da bi se izgradnja jednog takvog objekta odobrila, potrebno je da se na mestu predviđenom za lokaciju odlagališta nuklearnog - radioaktivnog otpada ispoštuju određeni uslovi. Ti uslovi su, između ostalih, da mesto nije naseljeno, da nema izvorišta vode u neprednoj blizini, da područje nije podložno zemljotresima i poplavama, itd. Ovi uslovi, na ovoj lokaciji, NIKAKO nisu ispunjeni. Na području Republike Hrvatske, u blizini lokacije Čerkezovac živi mali broj

ljudi, svega nekoliko hiljada (300 m od prve kuće), ali budući da se radi o pograničnom području, ako se uzme u obzir i stanovništvo u susednoj BiH, ta cifra se penje na preko 200.000 ljudi. Reka Una, jedina, koja je zakonom zaštićena, sa „Nacionalnim Parkom Una“ u svom donjem toku, izvire na samo kilometar - dva od lokacije. Područje je trusno, podložno zemljotresima, a u zimsko - prolećnom periodu, Una često ume i da poplavi. Uslovi - NEISPUNJENI.

Snježana Railić, načelnica opštine Novi Grad kaže: „Ovo područje je opredeljeno za turizam, čist, eko - turizam. Ovo područje je opredeljeno za poljoprivredu, čistu, ekološku poljoprivredu. Ovde ne postoji prazan plac, ljudi provode po celo leto na Uni, turisti dolaze ovde da uživaju u ovim blagodatima koje retko gde mogu da nađu. Tu je i banja Lješani, u koju se uzdamo da će jednog dana proraditi i biti predvodnica turističke ponude u ovom delu zemlje. Turizam, uz odlagalište nuklearnog otpada je NEMOGUĆA MISIJA”.

Ona dodaje: „Mi smo preduzeli sve korake u cilju sprečavanja izgradnje ovog objekta, od lokalnih odluka, do akata u parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine i ovo se sada pretvara u međudržavni problem i, nadam se, da će i sama država Bosna i Hercegovina, odnosno sve njene institucije, uvideti značaj sprečavanja izgradnje jednog ovakvog objekta ovako blizu naše države”.

„Oni nas žele edukovati kako radioaktivni otpad nije nikakva strašna stvar, da će se preduzeti sve neophodne mere zaštite stanovništva i da mi nemamo o čemu da brinemo. Da radioaktivni otpad nije opasan, dok ceo svet tvrdi da jeste i okreće se drugačijim vidovima energije? Za mene je to apsolutni apsurd i ja ne znam odakle njima takve ideje padaju na pamet!”, kaže Danijel Pavlić iz Ekološke kulturne scene.

Gospođa Railić takođe ističe da su prekršeni međunarodni zakoni u ovom slučaju. Iako su i Republika Hrvatska i Bosna i Hercegovina potpisnice ESPO konvencije (konvencija o proceni uticaja na životnu sredinu preko državnih granica) i samim tim i obavezne da obaveste zemlje na koje neki državni projekat može imati uticaj na životnu sredinu, Republika Hrvatska nije to učinila i nije obavestila Bosnu i Hercegovinu o početku izgradnje ovog objekta, koji itekako može imati uticaj na ljude i životnu sredinu i Bosni i Hercegovini. „Ovim putem želim da pozovem sve ljude, sve aktiviste, sva „zelena“ udruženja, da nas podrže, da nam pomognu. Iz cele regije. Iz Bosne i Hercegovine, iz Hrvatske, iz Srbije. Pomozite ljudi! Svi smo mi ljudi, ne dajte da se ovo dogodi! Pomozite nam i budite nam podrška. Mi nismo na prodaju, ova zemlja nije na prodaju, ovaj grad, ma koliko mali bio, nije na prodaju. Hvala vam”, kaže Milena Blažević, meštanka Dvora na Uni.

Preko 200.000 ljudi, 30-ak vrsta ribe, vodopadi, jezera, manastiri, voda koja se pije iz reke direktno, vazduh koji čisti pluća, reka Una. Jedna. Jedina.